

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 626/2016-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. decembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka prerokoval sťažnosť spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, zastúpenej advokátom JUDr. Romanom Kvasnicom, Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. Er 1260/1996 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. Er 1260/1996 porušené boli.

2. Okresnému súdu Čadca prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. Er 1260/1996 konať bez zbytočných prietahov.

3. Spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., priznáva finančné zadosťučinenie v sume 300 € (slovom tristo eur), ktoré je Okresný súd Čadca povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Čadca je povinný uhradiť spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o., trovy právneho zastúpenia v sume 362,60 € (slovom tristošesťdesiatdva eur a šesťdesiat centov) na účet jej právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. augusta 2016 doručená sťažnosť spoločnosti WM Consulting & Communication, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), na prietahy v označenom exekučnom konaní pred Okresným súdom Čadca (ďalej len „okresný súd“) začatým ešte v roku 1996, ktoré nie je skončené, a nerozhodol ani o zmene súdneho exekútora na základe jej návrhu z 1. októbra 2014.

2. Sťažovateľka žiadala vysloviť porušenie v záhlaví označených základných práv, prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznať jej finančné zadosťučinenie v sume 300 € a nahradiť trovy konania v sume 362,60 €.

3.1 Na základe žiadosti ústavného súdu sa 18. augusta 2016 k veci vyjadrila predsedníčka okresného súdu, ktorá uznala určité prietahy v označenom konaní, v ktorom okresný súd o návrhu sťažovateľky na zmenu súdneho exekútora dosiaľ nerozhodol; zároveň súhlasila s upustením od ústneho pojednávania.

3.2 Sťažovateľka v stanovisku z 2. decembra 2016 súhlasila s upustením od ústneho pojednávania.

4. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

5. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

6. Ústavný súd si pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vo vzťahu k právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, t. j. v obsahu týchto práv podľa názoru ústavného súdu nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. I. ÚS 28/01).

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý

znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

8. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala predtým z niektorých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), a to § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1 OSP, ktorý platil do 30. júna 2016, a v súčasnosti vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

V zmysle čl. 17 CSP *„súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“* a v zmysle § 157 ods. 1 CSP *„súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“*.

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu prerokúvanej veci. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

10.1 Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že exekučné spory tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a nemožno ich po právnej ani skutkovej stránke hodnotiť ako zložité.

Uvedené konštatovanie sa v plnom rozsahu vzťahuje aj na ústavnou sťažnosťou napadnuté konanie okresného súdu. V kontexte uvedeného ústavný súd zdôrazňuje, že samotný okresný súd právnu alebo skutkovú zložitosť veci nenamietal.

10.2 Správanie sťažovateľa ako účastníka súdneho konania je druhým kritériom pri posudzovaní, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd po preskúmaní sťažnosti zistil, že sťažovateľka sa nepričinila o predĺženie súdneho konania.

10.3 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a v súlade so svojou predchádzajúcou štandardnou judikatúrou predovšetkým konštatuje, že z ústavnoprávneho hľadiska je neakceptovateľné, že predmetné exekučné konanie nebolo právoplatne skončené, hoci prebieha na okresnom súde od roku 1996.

Podľa názoru ústavného súdu exekučné konanie ako nadväzujúce na základné konanie, ktoré trvá tak dlho, ako to bolo v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia ako celku považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne napr. II. ÚS 3/09, III. ÚS 170/2010, III. ÚS 21/2014).

11. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej k zbytočným priet'ahom v súdnom konaní nemusí dochádzať len nekonaním príslušného súdu, ale aj takou jeho činnosťou, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníkov súdneho konania (strán sporu). Aj neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľka obrátila na štátny orgán, aby o jej veci rozhodol (napr. IV. ÚS 164/03, IV. ÚS 121/04, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 380/08, I. ÚS 158/2010).

12. Vzhľadom na uvedené skutočnosti hodnotené v bode 10.1 až 10.3 ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy,

ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri bod 1 výroku rozhodnutia).

13. Keďže napadnuté konanie nebolo do času rozhodnutia ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd okresnému súdu prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. Er 1260/1996 v ďalšom období postupoval bez zbytočných prietahov tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

14. Keďže ústavný súd rozhodol, že boli porušené základné práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia. Sťažovateľka žiadala, aby jej bolo priznané primerané finančné zadost'učinenie v sume 300 €.

15. Podľa § 50 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

16. Vzhľadom na žiadosť sťažovateľky, hodnotenie jej správania v tomto náleze (bod 10.2) a tiež aj iné okolnosti danej veci (nečinnosť okresného súdu, dosiahnuté výsledky a celkovú dĺžku konania hodnotenú v bode 10.3), ústavný súd rozhodol o priznaní finančného zadost'učinenia v požadovanej sume 300 € (bod 3 výroku rozhodnutia).

17. Ústavný súd napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním.

Sťažovateľka si uplatnila úhradu trov konania spolu v sume 362,60 €, a to za dva úkony po 143 € + 2 x režijný paušál po 8,58 € (prevzatie a prípravu zastupovania a spísanie sťažnosti). Výsledná suma je navýšená o 20 % daň z pridanej hodnoty, t. j. 60,43 €. Ústavný súd priznal sťažovateľke celkovú sumu s tým, že okresný súd ju vyplatí na účet právneho zástupcovi (bod 4 výroku).

18. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2016